

natuurtoets

Quickscan natuurtoets Heinoseweg 25 en Herfterlaan-Eierweg, Zwolle

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Bouwtektuur

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Heinoseweg 25 en Herfterlaan-Eierweg, Zwolle

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -
beleid

Projectcode	Datum	Status
16-050	4 juli 2016	Definitief

Auteur[s]

E. (Erwin) Goutbeek

Tweede lezer

M. (Mark) Hoksberg

Opdrachtgever

Bouwtektuur

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Goutbeek, E (2016). Quickscan natuurtoets Heinoseweg 25 en Herfterlaan-Eierweg, Zwolle. Inventarisatie en
beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 16-050. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Algemene opzet onderzoek	4
2. Gebiedsbescherming	5
2.1 Natuurbeschermingswet	5
2.2 Nationaal natuurnetwerk	5
2.3 Overige natuurgebieden	5
3. Flora- en faunawet	6
3.1 Onderzoeksmethode	6
3.2 Flora	6
3.3 Vleermuizen	6
3.4 Grondgebonden zoogdieren	7
3.5 Broedvogels	8
3.6 Amfibieën	9
3.7 Overige soortgroepen	9
4. Geraadpleegde bronnen	10
Bijlagen	
Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Bouwtektuur heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde plannen op twee locaties. Op het perceel Heinoseweg 25 worden vier schuren gesloopt, mestplaten verwijderd en beplanting aangelegd en op de hoek van de Herfterlaan en Eierweg wordt een woonhuis gebouwd op een graslandperceel. Beide locaties zijn in de gemeente Zwolle. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming.

De Flora- en faunawet (Ffw), Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw), het Nationaal natuurnetwerk (NNN, de voormalige EHS)-beleid en de toekomstige Wet Natuurbescherming verplichten te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet, gebiedsgerichte natuurbescherming en voor zover mogelijk de Wet Natuurbescherming.

Huidige situatie en ontwikkeling

De natuurtoets is uitgevoerd voor twee locaties.

Heinoseweg 25 te Zwolle

Het betreft een perceel met een woonhuis en schuren. Er zijn plannen om de vier schuren te slopen, de mestplaten te verwijderen en het terrein in te planten met bomen en struiken. Van het woonhuis wordt het rieten dak gedeeltelijk vervangen. Verder blijft het woonhuis in de huidige staat.

Perceel hoek Herfterlaan en Eierweg te Zwolle

Er zijn plannen om hier een woonhuis te bouwen en een toegangsweg aan te leggen. De op het perceel aanwezige schuur blijft behouden. Er wordt mogelijk één boom gekapt.

Effectbeoordeling beschermde gebieden

- De voorgenomen plannen leiden niet tot negatieve gevolgen op instandhoudingsdoelen voor habitattypen, habitatrictlijn soorten en broedvogels voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht;
- De plangebieden liggen niet in of nabij een gebied met bijzondere natuurwaarden buiten de EHS zoals ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied, waardoor vervolgstappen niet aan de orde zijn;
- Er treden geen negatieve effecten op als EHS aangewezen gebieden op als gevolg van de plannen.

Effectbeoordeling beschermde soorten

- Er zijn in de plangebieden geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Ook worden mogelijk aanwezige vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen niet geschaad;
- Voor de te verwachten laag beschermde zoogdieren en amfibieën geldt bij ruimtelijke ingrepen vrijstelling van de verbodsartikelen van de Ffw;
- In de plangebieden zijn geen jaarrond beschermde nestlocaties van vogels aanwezig, beschermde reptielen, flora, vissen, insecten of weekdieren aangetroffen of te verwachten;
- De in de plangebieden broedende vogels mogen niet verstoord worden. Dat betekent dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen moet worden uitgevoerd. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Eindconclusie en aanbevelingen

- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde amfibieën en kleine zoogdieren. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart of na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedsfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Wet- en regelgeving ten aanzien van bescherming van natuur staan vaststelling en uitvoering van het bestemmingsplan niet in de weg;
- Het nemen van verplichte vervolgstappen is voor beschermde soorten of gebieden in deze situatie dan ook niet aan de orde.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Bouwtektuur heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets onderzoek uitgevoerd op twee locaties. Het betreft een perceel aan de Heinoseweg 25 en een perceel op de hoek van de Herfterlaan en de Eierweg. Beide in de gemeente Zwolle.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het NNN-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Heinoseweg 25 te Zwolle

Dit plangebied is gelegen aan de Heinoseweg 25 te Zwolle. Het betreft een perceel met een woonhuis en schuren. Er zijn plannen om de schuren te slopen, de mestplaten te verwijderen en het terrein in te planten met bomen en struiken. Van het woonhuis wordt het rieten dak gedeeltelijk vervangen. Verder blijft het woonhuis in de huidige staat.

Figuur 1.1: Ligging van plangebied Heinoseweg 25 (geel omlijnd). Bron luchtfoto: Google Earth.

Perceel hoek Herfterlaan en Eierweg

Het plangebied is gelegen op een grasland perceel naast de Herfterlaan 83 te Zwolle. Er zijn plannen om hier een woonhuis te bouwen. De op het perceel aanwezige schuur blijft behouden. Daarnaast wordt een

toegangsweg aangelegd tussen het te bouwen woonhuis en de Eierweg. Hierbij wordt mogelijk één Zomereik gekapt.

Figuur 1.2: Ligging van plangebied hoek Herfterlaan en Eierweg (geel omlijnd). Bron luchtfoto: Google Earth.

1.3 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op één locatiebezoek op 1 juli 2016, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Ffw te voorkomen. Bij de beoordeling wordt ook een doorkijk gegeven naar de nieuwe Wet Natuurbescherming die naar verwachting op 1 januari 2017 in werking treedt (zie kader 1.1).

Kader 1.1: nieuwe Wet Natuurbescherming

De nieuwe Wet Natuurbescherming vervangt de Boswet (1961), de Flora- en faunawet (1998 en 2002) en de Natuurbeschermingswet 1998 (2005). Verwacht wordt dat de wet in werking treedt op 1 januari 2017. Taken en verantwoordelijkheden worden zoveel mogelijk bij provincies neergelegd, overeenkomstig het uitgangspunt 'decentraal tenzij'. Provincies krijgen ook (meer) bevoegdheid bij het benoemen van beschermde soorten. Verwacht wordt dat de grootste veranderingen zullen optreden in het onderdeel flora en fauna. Er kunnen wijzigingen optreden in de lijsten met beschermde soorten waardoor soorten afvallen, maar mogelijk ook toegevoegd worden. Ten aanzien van gebiedsbescherming (Natura 2000) worden geen veranderingen verwacht.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** (Nbw) is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingdoelen van deze gebieden.*

Het plangebied is gelegen op een afstand van circa 3 kilometer van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. De beschermde waarden van de Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht zijn vastgelegd in 21 instandhoudingdoelen: zeven habitattypen, twee habitatsoorten, vijf broedvogelsoorten en zeven niet-broedvogelsoorten. Gezien de afstand tussen de plangebieden en het Natura 2000-gebied, leiden de werkzaamheden niet tot negatieve effecten op instandhoudingsdoelen voor beschermde waarden binnen Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte water en Vecht.

2.2 Nationaal natuurnetwerk

*De bescherming van het **Nationaal natuurnetwerk** (NNN, de voormalige EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van het NNN geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet significant aangetast worden.*

De twee plangebieden zijn gelegen op een afstand van circa 2 kilometer van het NNN (bron: Provincie Overijssel 2016). Dit is het natuurgebied landgoed De Horte. De oppervlakte NNN wordt door de voorgenomen ontwikkelingen niet aangetast. Het NNN kent in Overijssel geen externe werking waardoor een verdere toetsing aan het beleid niet aan de orde is.

2.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in gebied met bijzondere natuurwaarden buiten het NNN. Zo is geen sprake van ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied in het plangebied of directe omgeving. Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

3. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffw) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken.

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op een locatiebezoek op 1 juli 2016. Tijdens dit veldbezoek is op beide locatie aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Ffw en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in de plangebieden en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

In het plangebied aan de Heinoseweg zijn algemene plantensoorten van erven aanwezig zoals Ridderzuuring, Varkensgras, Kleine brandnetel, Grote brandnetel, Straatgras, Engelse raaigras, Gewone lijsterbes en Grote weegbree. In het plangebied aan de Herfterlaan en Eierweg zijn algemene plantensoorten van intensief onderhouden graslanden en bermen aanwezig zoals Witte dovenetel, Grote weegbree, Perzikkruid, Duizendblad en Kleine brandnetel.

Er zijn op beide plangebieden geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de biotoompomstandigheden zijn deze soorten in het plangebied niet te verwachten. Het nemen van vervolgstappen voor beschermde planten of soorten van de Rode Lijst is niet aan de orde. Ook plantensoorten die beschermd zijn in de nieuwe Wet Natuurbescherming worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken niet verwacht binnen het onderzoeksgebied (bron: NDFF geraadpleegd 4 juli 2016)¹.

3.3 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie kader 3.1 volgende pagina). Onderstaand worden deze onderdelen nader besproken.

¹ Gegevens uit de NDFF zijn auteursrechtelijk beschermd.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn in de te slopen schuren aan de Heinoseweg niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikte invliegopeningen met holle ruimtes. Het nemen van vervolgstappen, zoals het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, is niet aan de orde.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

De twee plangebieden vormen beperkt foerageergebied voor soorten als Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis. Mogelijk zijn de bomen langs de Eierweg wel onderdeel van een vliegroute van vleermuizen als Gewone dwergvleermuis. In deze bomenrij wordt mogelijk één boom gekapt. Wanneer deze boom gekapt wordt, ontstaat er een ruimte tussen de te behouden bomen van circa 15 meter. Een dergelijke opening in een eventuele vliegroute van vleermuizen is gemakkelijk te overbruggen. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Kader 3.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied aan de Heinoseweg en de directe omgeving zijn diverse vaste verblijfplaatsen van laag beschermde (Ff-wet tabel 1-soorten) kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten. Het betreft bijvoorbeeld soorten als Mol, Bosmuis en Huiszittende muis. Leefgebied of sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zwaardere beschermde zoogdieren (bijvoorbeeld Steenmarter) zijn niet aangetroffen in de te slopen schuren en worden op basis van het veldonderzoek en de terreingesteldheid ook niet verwacht. In het plangebied aan de Herfterlaan zijn geen verblijfplaatsen van beschermde soorten te verwachten.

Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Ffw, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is. Er be-

staat een (kleine) kans dat huidige, laag beschermde soorten een strikte beschermingsstatus krijgen in de aanstaande Wet Natuurbescherming. In de loop van dit jaar komt hierover meer duidelijkheid.

3.5 Broedvogels

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Ffw verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In de te slopen schuren aan de Heinoseweg zijn enkele braakballen van de Kerkuil aangetroffen. Vervolgens is gezocht naar een nestplaats. Deze was niet aanwezig. Er zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten als Steenuil, Huismus en Kerkuil aangetroffen en deze worden ook niet verwacht omdat geschikte nestplaatsen ontbreken. De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op deze soorten. Met een vogelvriendelijke inrichting van het nieuwe erf kunnen de effecten op deze vogelsoorten juist positief zijn. Op het perceel op de hoek van de Herfterlaan en de Eierweg zijn ook geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Overige broedvogels

In het plangebied aan de Heinoseweg zijn bewoonde nesten gevonden van algemene vogels van erven, zoals de Winterkoning en Witte kwikstaart. Op het perceel op de hoek van de Herfterlaan en de Eierweg zijn geen broedvogels aangetroffen. Het is wel mogelijk dat gedurende het broedseizoen een vogel in de te kappen eik gaat broeden zoals Houtduif.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing van de Ffw verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broeden op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van eventuele werkzaamheden in de periode tussen half juli en half september is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van bijvoorbeeld Houtduif binnen de invloedssfeer van de plannen aanwezig zijn. De Houtduif kan tot in oktober broeden.

3.6 Amfibieën

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in de beide plangebieden kan voortplanting van amfibieën worden uitgesloten. In de aanwezige opgeslagen materialen in het plangebied van de Heinoseweg kunnen overwinterende laag beschermde soorten als Kleine watersalamander, Bruine kikker en Gewone pad (Ffw tabel 1) worden verwacht. Op het plangebied op de hoek van de Herfterlaan en de Eierweg zijn door het intensieve beheer geen amfibieën te verwachten.

Juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in de plangebieden en omgeving (bron: RAVON en NDFF).

Bij eventuele realisatie van ruimtelijke plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Ffw, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Er bestaat een (kleine) kans dat huidig laag beschermde soorten een strikte beschermingsstatus krijgen in de aanstaande Wet Natuurbescherming. In de loop van dit jaar komt hierover meer duidelijkheid.

3.7 Overige soortgroepen

In de beide plangebieden zijn geen reptielen of beschermde vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soortgroepen en worden ze dan ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen is niet aan de orde.

Per 1 januari 2017 wordt een aantal nieuwe soorten beschermd in de Wet Natuurbescherming. Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2016) en terreinkenmerken worden geen in de Wet Natuurbescherming beschermde soorten verwacht in het onderzoeksgebied (voor zover bekend op publicatiedatum van dit rapport).

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

NDFF (<https://ndff-ecogrid.nl>) geraadpleegd op 4 juli 2016

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2. Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5. Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO.

Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn² en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd³. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

² In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

³ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.